

OD OAO DO UAU!!!

Joc Triglav

Pod kratico OAO smo v poletnih mesecih lahko opazili »ofenzivo« Ministrstva za javno upravo (MJU) na področju zbiranja predlogov za odpravo administrativnih ovir. Vabila k posredovanju predlogov so bila poslana vsem ministrstvom in njihovim organom, z oglasi v medijih so bili k sodelovanju povabljeni občani, podjetja in vsi drugi. Na spletnih straneh MJU je na naslovu http://www.mju.gov.si/si/boljsi_predpisi_in_odprava_administrativnih_ovir_oao/ mogoče najti obilje informacij in dodatnih vabil k sodelovanju pri odpravi obstoječih administrativnih ovir in pri preprečevanju novih. S prihajajočim predsedovanjem Slovenije EU v naslednjem letu segajo cilji in iniciative MJU seveda tudi na področje odprave administrativnih ovir in znižanja administrativnih stroškov za podjetja in državljane na ravni EU. Glede na to, da je želja po izboljšavah na formalni državni ravni tako močno izražena in sodelovanje vsakogar tako intenzivno vzpodbujano, bi temu morali tudi v geodetski službi prisluhniti in vsak pri sebi razmisliti, kaj lahko oz. kaj moramo izboljšati vsak zase in vsi skupaj.

V nadaljevanju v razmislek in vzpodbudo bralcem Geodetskega vestnika navajam nekaj takih predlogov, ki imajo skromen cilj, da bi si vsaj v svojem majhnem nacionalnem vrtilčku posodobili, olajšali in poenostavili delo na področju geodetske službe ter da bi s tem postali bistveno hitrejši, boljši in kvalitetnejši servis našim uporabnikom. Predlogi niso razvrščeni po pomembnosti, temveč po povsem naključnem vrstnem redu, kot jih je pač miselni tok avtorja pretočil na papir.

1. **Problem:** Spletno vlaganje zahtev za izvedbo evidentiranja geodetskih storitev s strani geodetskih podjetij (upload). **Predlog:** Geodetsko podjetje naj pred fizično vložitvijo zahteve z izdelanim elaboratom geodetske storitve na geodetski upravi opravi predhodni preizkus ustreznosti digitalnega dela elaborata z naložitvijo izmenjevalnih datotek na strežnik geodetske uprave in preizkusnim vnosom podatkov sprememb v distribucijsko bazo geodetske uprave. Informacijski sistem geodetske uprave geodetskemu podjetju potrdi ali zavrne ustreznost digitalnega dela elaborata. V primeru ustreznosti datotek informacijski sistem geodetskemu podjetju tudi izračuna višino potrebne takse za vložitev zahteve na geodetski upravi. Tak izpis ustreznosti naj bo (zaenkrat) del analognega elaborata, ki ga geodetsko podjetje vloži z zahtevo na geodetski upravi in je garancija formalne (ne pa tudi vsebinske!) pravilnosti datotek. **Vpliv na kadrovske resurse:** S takim načinom dela se bo poenostavila obdelava elaboratov na geodetski upravi, hkrati pa se bo nujno povečala kvaliteta dela geodetskih podjetij. Hkrati se bo poenostavilo tudi obračunavanje taks.

2. **Problem:** Spletno digitalno pridobivanje podatkov geodetske uprave za geodetska podjetja in druge uporabnike (download). **Predlog:** Portal Prostor (ali nov ločen portal) je treba usposobiti tako, da bo omogočal izbor želenih podatkov geodetske uprave prek spleta in naložitev (download) izbranih podatkov v izmenjevalnih datotekah izbranega formata z distribucijskega strežnika na računalnik uporabnika. **Vpliv na kadrovske resurse:** Z omogočanjem spletnega downloada podatkov geodetskim podjetjem in drugim uporabnikom se bodo delno zmanjšale obremenitve uslužbencev geodetskih pisarn, ki delajo na izdaji podatkov, hkrati pa se njihov časovni prihranek lahko uporabi tako, da bodo ti uslužbenci sistematično skrbeli za zviševanje kvalitete podatkov geodetske uprave.
3. **Problem:** Digitalna izmenjava podatkov med geodetsko upravo in zemljiško knjigo. **Predlog:** Geodetska uprava naj pošilja zemljiški knjigi podatke o izvedenih spremembah v že uveljavljenih datotekah izmenjevalnih formatov zemljiškega katastra in katastra stavb (npr. TMP.POV za spremembe podatkov zemljiškega katastra). Zemljiška knjiga pa naj vsebino svojih sklepov »zloži« v ustrezna polja svoje izmenjevalne datoteke in objavi šifrant polj te datoteke, da bo geodetska uprava znala njihove podatke digitalno prebrati. Upravičenih razlogov, da tak način izmenjave podatkov še vedno ne poteka, ni! Škoda zaradi ročnega prevzemanja podatkov med zemljiško knjigo in geodetsko upravo je ogromna! Optimalna rešitev, ki je bila predvidena z ustanovitvijo skupne službe geodetske uprave in zemljiške knjige, pa je žal preložena. **Vpliv na kadrovske resurse:** Z digitalno izmenjavo podatkov se bo za pribl. 50 uslužbencev geodetske uprave lahko del njihovega delovnega časa, ki ga sedaj porabijo za ročne vnose, ustrezno zmanjšal, izmenjava podatkov med službama pa se bo s tem pospešila. Hkrati bodo ti uslužbenci lahko prihranjeni čas koristno uporabili za sistematično izboljševanje podatkov v bazah geodetske uprave. Analogno enako velja tudi za zemljiško knjigo.
4. **Problem:** Neustrezna obravnava geodetskih upravnih postopkov v ZUT. V geodetskih upravnih postopkih nastopajo kot stranke in prejemniki odločb praviloma lastniki kot naročniki, solastniki in lastniki sosednjih parcel. Prav tako znotraj ene zahteve lahko nastopa več zahtevkov. Sedanja taksna določila ne omogočajo nedvoumnega pravičnega izračuna taks. Posledica tega je poenostavljena praksa obračunavanja taks, ki ni zakonsko utemeljena. **Predlog:** Geodetska uprava naj sproži ustrezne postopke za uveljavitev posebnih taksnih določil za geodetske upravne postopke, ki bodo njihovo upoštevala specifičnost. **Vpliv na kadrovske resurse:** Z ustreznimi določili v ZUT bodo odpravljeni dvomi v pravilnost obračunavanja taks pri uslužbencih v geodetskih pisarnah in pri naših strankah, saj bo možno izračun potrebne takse avtomatizirati glede na vrsto in količino sprememb v geodetskem elaboratu in bo tako lahko neodvisen od subjektivne presoje.
5. **Problem:** Neskladnost podatkov o fizičnih in pravnih osebah v bazah GURS z bazami centralnega registra prebivalstva – CRP in bazami registra pravnih oseb – RPO. **Predlog:** Takojšnji prepis podatkov o fizičnih osebah iz baze CRP v baze GURS za vse osebe, ne glede na to, ali so lastniki ali ne. Enako je treba prepisati podatke o pravnih osebah iz baz RPO. To določa tudi ZEN v 134. členu. Naslednji nujni korak je neposredna aktivna povezava baz GURS z bazama CRP in RPO, npr. na podlagi dnevnega ažuriranja sprememb podatkov o fizičnih in pravnih osebah. Zaradi neažurnosti teh podatkov je otežena komunikacija s

strankami v postopku, kar vpliva na hitrost in kvaliteto dela geodetske uprave in geodetskih podjetij. **Vpliv na kadrovske resurse:** S to izboljšavo pridobijo vsi lastniki nepremičnin, vsi zaposleni na geodetski upravi, geodetska podjetja, uporabniki podatkov geodetske uprave, uporabniki spletnih aplikacij geodetske uprave idr.

6. **Problem:** Nepovezanost baze upravljavcev in baze lastnikov nepremičnin v državni in občinski lasti na geodetski upravi in pretežno huda zastarelost podatkov o lastnikih nekdanjega družbenega premoženja na zemljiški knjigi. **Predlog:** Obe bazi je treba medsebojno povezati oz. združiti, tako da bo hkrati z lastnikom nepremičnine vsakomur viden tudi njen upravljavec. Zagotoviti je treba sočasno vzdrževanje podatkov, da se ne bodo več dogajali primeri, ko Sklad KZG proda kmetijsko zemljišče fizični osebi, v spletnem vpogledu v podatke zemljiškega katastra pa se izpiše kot lastnik fizična oseba in hkrati nedopustno še tudi Sklad KZG kot upravljavec te iste nepremičnine. **Vpliv na kadrovske resurse:** S povezavo baz bo uslužbenecem geodetske uprave in geodetskim podjetjem omogočeno, da v svoje postopke vključijo nedvoumno prave pravne osebe, kar je sedaj večinoma odvisno le od vestnosti, prizadevnosti in vztrajnosti konkretnega uslužbenca, da poskuša to pravo pravno osebo ugotoviti.
7. **Problem:** Povezanost izvajanja parcelacij s predhodno ureditvijo mej. Zaradi tega je v geodetske postopke vključenih bistveno preveč strank, tj. sosedov. Pri teh sosedih je zelo pogosto kdo odsoten, preseljen, neznanega naslova, umrl ipd. Vključitev sosedov v postopek mejne obravnave in v upravni postopek zato praviloma predstavlja precejšen logistično-pravno-formalni zalogaj, ki pogosto bistveno podaljšuje izvedbo parcelacij. Da o tem, da se sosedje pogosto z mejo ne strinjajo, sploh ne govorimo. In pri tem ne pozabimo, da je naročnik primoran sam financirati geodetsko storitev in upravni postopek ureditev meje, medtem ko sosedje ne plačajo nič, kar je že s stališča pravičnosti neustrezno. Poleg tega: kaj na primer pomaga, če lahko podjetje registriraš v eni uri, če je prej trajalo tudi leto ali več, preden je investitor lahko prišel do nove parcele, na kateri bo podjetje stalo. **Predlog:** ZEN je treba spremeniti tako, da se bo vsaka parcelacija lahko izvedla brez pogoja predhodne ureditve meje, kar pomeni brez sodelovanja sosedov. Pri parcelaciji bi tako morali biti edine stranke v postopku lastniki parcele, ki se parcelira, priporočljivo pa tudi kupec nove parcele, če je v času parcelacije že znan. Meje sosednjih parcel parcelacije lahko urejajo sosedje sami na lastne stroške v ločenem postopku ureditve meje, vkolikor bi se jim to zdelo potrebno. Seveda pa bi ureditev sosednjih mej parcelacije lahko hkrati s parcelacijo ali ločeno naročil tudi naročnik parcelacije, če bi tako sam želel. Predlagani način dela je slovenska geodetska služba desetletja dolgo že izvajala, tudi danes ga npr. brez problemov izvaja geodetska služba na Nizozemskem, kjer je strokovnjakom podjetja Kadaster nepredstavljiv in nerazumljiv način dela, pri katerem so v parcelacijo vključeni tudi sosedje. **Vpliv na kadrovske resurse:** Postopki parcelacije bi se bistveno poenostavili in skrajšali, tako za geodetska podjetja kot za geodetsko upravo, saj bi bile v postopek vključene le stranke, ki imajo konkreten interes in cilj. Geodetska služba bi tako lahko z istim številom kadrov opravila veliko večje število postopkov in odpravila nepotrebne časovne in postopkovne omejitve in ovire na nepremičninskem trgu ter tako postala bistveno kvalitetnejši servis uporabnikom in celotni družbi.
8. **Problem:** Odmera dolžinskih objektov – cest, vodotokov in drugih infrastrukturnih objektov

- je po nepotrebnem zapleten, bistveno preveč dolgotrajen in cenovno predrag proces. Zato se upravljavci dolžinskih objektov - z redkimi izjemami - na vse kriplje otepajo naročanja takih odmer pri geodetskih podjetjih. In zato v zemljiškem katastru nimamo evidentiranih velikega števila že zgrajenih dolžinskih objektov, investicijski cikel izgradnje načrtovanih novih dolžinskih objektov pa je bistveno predolg in predrag. **Predlog:** Odmera dolžinskih objektov bi morala biti urejena tako, da bi s trenutkom odmere v naravi zemljišče znotraj območja dolžinskega objekta takoj prešlo v upravljanje upravljavca dolžinskega objekta. Z odmero koščki zemljišč na območju dolžinskega objekta ne bi pridobili svoje ločene parcelne številke, temveč bi se priključili skupni parcelni številki dolžinskega objekta. Seveda bi se na območju dolžinskega objekta za vsak košček parcele posameznih lastnikov določila površina, na podlagi katere bi upravljavec izplačal pravično odškodnino dotedanjemu lastniku. Upravljavec bi prihranil čas in denar, saj mu ne bi bilo treba vlagati predlogov za prenos lastništva v zemljiško knjigo, saj bi se stanje počutilo v zemljiški knjigi po uradni dolžnosti na podlagi odločbe oz. druge uradne listine geodetske uprave o odmeri dolžinskega objekta. Morebitni spori glede višine odškodnine bi se reševali ločeno med upravljavcem in dotedanjim lastnikom, ne bi pa vplivali na vpis skupne parcele dolžinskega objekta v uradne evidence zemljiškega katastra in zemljiške knjige. Standard pravne varnosti lastnikov pri tem ne bi bil v ničemer ogrožen, saj tudi v skrajnem primeru na odškodnino ne bi čakali dalj kot čakajo danes. **Vpliv na kadrovske resurse:** Geodetska služba bi imela bistveno več dela z meritvami dolžinskih objektov, cena meritev bi bila lahko zaradi poenostavljenega postopka nekajkrat nižja, kot je danes. Interes upravljavcev za naročanje odmer dolžinskih objektov bi se povečal, zaradi česar bi se povečala tudi količina v uradne evidence vpisanih dolžinskih objektov. S tem bi se v državi postopoma lahko vzpostavilo stanje ažurne evidentiranosti dolžinskih objektov v zemljiškem katastru in tako predstavljalo prepotreben »skeleton« za posodobitev evidence zemljiškega katastra in drugih uradnih evidenc.

9. Za konec znova predlagam korenit razmislek o tem, da bi morala preiti izdelava in izdajanje zaključnih dokumentov geodetskih storitev (sedanjih odločb, sklepov, obvestil) v pristojnost geodetskih podjetij. Za geodetska podjetja bi to predstavljalo minimalno nadgradnjo v količini dela, za stranke velik časovni prihranek pri izvedbi geodetskih storitev, za geodetsko službo kot celoto pa ogromno racionalizacijo. Geodetska uprava bi se tako lahko s svojimi geodetskimi in z vsemi drugimi kadri, ki sedaj na suho klepljejo odločbe in druge listine, osredotočila na projekte posodobitve svojega dela, zviševanja kvalitete podatkov v vseh svojih evidencah in širjenja svoje dejavnosti na nova področja ter z racionalno izrabo svojih kadrovskih, finančnih in časovnih resursov tako dala od sebe maksimalni rezultat in s tem največji možni prispevek celotni slovenski družbi!

Osnovni problem, ki ga v gornjih predlogih lahko le zaslutimo, pa ostaja medsebojna nepovezanost osnovnih baz in aplikacij geodetske uprave za področje zemljiškega katastra, katastra stavb, registra prostorskih enot, katastra gospodarske javne infrastrukture, bodočega registra nepremičnin idr. Vsaka aplikacija je nastala sama zase in ob svojem času, kar močno otežuje njihovo enostavno povezovanje in onemogoča njihovo združevanje v enotno modularno aplikacijo. Ta problem je sicer tako vseobsegajoč, da po vsebini in obsegu absolutno presega področje

konkretnih drobnih predlogov izboljšav, vseeno pa ga omenjam, ker bi ga geodetska uprava nujno morala začeti reševati, saj bi s tem bistveno olajšala tudi načine reševanja nekaterih prej navedenih problemov in vseh številnih drugih nalog v sedanjih in bodoči pristojnosti geodetske službe.

Prav živo si predstavljam trenutek, ko nam bo to nekega dne res uspelo, in ko bomo vsi skupaj namesto OAO od navdušenja lahko rekli kar UAU!

UAU !!!

Joc Triglav, univ. dipl. inž. geod.
Geodetska uprava Republike Slovenije
Območna geodetska uprava Murska Sobota
Slomškova ulica 19, SI-9000 Murska Sobota
E-pošta: joc.triglav@gov.si